

ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ: ВІДКРИТІСТЬ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ

Чернов Т. О., Смук К., Виблова К.

Відкритість місцевої влади є характеристикою її діяльності при формуванні та реалізації державної політики. Саме вона значним чином впливає на рішення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також стосується багатьох напрямів їх функціонування в умовах адміністративної реформи, яка наразі триває в Україні й ставить собі за мету зробити владу відкритою, прозорою, ефективною та підконтрольною громадянам. На шляху до відкритості місцевої влади важливим кроком є підвищення рівня ефективності публічного управління, а саме якості надання адміністративних послуг, унеможливлення зловживання владою, посилення захисту прав і законних інтересів громадян.

Загальновизнано, що наявність та динамічне підвищення рівня відкритості органів місцевої влади перед громадськістю є якісними ознаками розвитку публічного управління в Україні. Застосування таких інструментів відкритості, як місцеві референдуми, громадські слухання, загальні збори громадян за місцем проживання, місцеві ініціативи, участь в органах самоорганізації населення покликані закріплювати механізми безпосередньої участі громадян у місцевому самоврядуванні. Отже, місцева влада має доводити до відома населення власні акти, оприлюднювати затверджені відповідною радою програми, бюджети та звіти про їх виконання. Важливо, щоб відкритість стала дієвим інструментом забезпечення взаємодії громади та органів публічної влади, залучення громадян і громадських інституцій до вирішення місцевих питань

Можна стверджувати, що однією з основних функцій органів публічної влади є прийняття управлінських рішень. Саме в розробці, ухваленні, організації та контролі виконання рішення полягає діяльність як окремих посадовців, так і апарату управління в цілому. Будь-яке управлінське рішення лише тоді буде результативно реалізовано, коли воно базуватиметься на абсолютно об'єктивній, неупередженій та виваженій інформації стосовно стану справ. Слід зазначити, що у межах побудови громадянського суспільства проблема залучення громадськості до ухвалення і впровадження рішень є досить актуальною. Особливо важливо почути голос територіальних громад на рівні місцевого самоврядування, де ефективність і результативність процесу надання послуг громаді відчутна найбільшою мірою. У свою чергу, відсутність можливостей впливу громадян на розвиток своєї громади спричиняє зростання корупції, перешкоджає ефективному самоврядуванню та зменшує шанси територіальної спільноти на покращення соціально-економічного розвитку. Саме тому становлення місцевої демократії неможливо без відкритості та прозорості місцевої влади.

Зупинимося на тому, що відкритість публічної влади в демократичному суспільстві виконує ряд важливих функцій:

- завдяки відкритості й інформаційній відвертості громадяни поінформовані не тільки про діяльність політичних структур, але і про свої права та свободи;
- забезпечення політичної участі, вільного та конкурентного вибору територіальними громадами тієї чи іншої альтернативи суспільного розвитку;
- вільна конкуренція лідерів та еліти за владу;
- створення безпеки політичного середовища для опозиційної діяльності;
- виявлення випадків порушення прав людини і демократичних норм з метою профілактики та своєчасного вживання відповідних заходів.

Таким чином, за відсутності дієвих механізмів забезпечення відкритості місцевої влади українські громадяни не завжди здатні скористатися наданими їм правами. З іншого боку, і органи влади також виявляються не цілком готовими до належної взаємодії з громадськістю. Все це звичайно гальмує процеси розвитку громадянського суспільства і демократії, без яких неможливе ефективне управління місцевою громадою.

З метою створення дієвих механізмів відкритості та підзвітності у діяльності публічної влади в Україні, підвищення доброчесності у державі та участі громадськості в ухваленні владних рішень слід здійснити такі заходи:

- завершення приведення законодавства про відповідальність за корупційні правопорушення у відповідність до міжнародних стандартів (забезпечення супроводження у Верховній Раді України низки законопроектів);
 - запобігання та протидія корупції (ефективна відповідальність за корупційні правопорушення);
 - забезпечення доброчесності публічного управління (існуючі законодавчі положення про конфлікт інтересів та декларування майна, доходів і видатків потребують подальшого розвитку для створення дієвих механізмів підзвітності та доброчесності у діяльності публічної адміністрації);
 - підвищення рівня прозорості фінансування політичних партій (зменшення залежності політичних партій від приватного фінансування і корупційних впливів, підвищення підзвітності їхньої діяльності);
 - подальший розвиток системи надання адміністративних послуг, покращення їх якості (запобігання подальшому подрібненню адміністративних послуг, впорядкування і спрощення процедур їх надання, наближення надання послуг до споживачів, запобігання корупції при наданні адміністративних послуг);
 - забезпечення прозорого урядування (належна реалізація Закону України «Про доступ до публічної інформації», яка потребує цілої низки заходів у сфері нормативного регулювання та організації діяльності органів публічної влади);
- посилення впливу громадянського суспільства на прийняття владних рішень і управління місцевими справами (з метою ефективного залучення громадськості до процесів прийняття і реалізації владних рішень потрібно

забезпечити належне виконання існуючих механізмів й запровадження нових інструментів участі інституцій громадянського суспільства та самоорганізації населення);

- розвиток електронного урядування та електронної демократи (розвиток єдиного інформаційного веб-ресурсу звернень громадян до органів публічної влади, створення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, сприяння збільшенню різноманітності та кількості електронних послуг за принципом «єдиного вікна» шляхом створення веб-порталу електронних послуг тощо).

Підсумовуючи, слід зазначити, що забезпечивши відкритість у діяльності владних структур, місцева влада вирішує такі надзвичайно важливі для себе і суспільства завдання:

- сприяє довірі громадян до публічного управління, формуючи ефективний механізм зворотного зв'язку та впливу громадськості на процес прийняття рішень;
 - створює несприятливі передумови для подальшого корумпування суспільства;
 - забезпечує відповідно Конституції України реалізацію конституційних прав громадян в інформаційній сфері.
-

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (зі змінами, внесеними Законом України № 2222-IV від 8 грудня 2004 року). – К.: Офіційне видання, 2006. – 124 с.
2. Пызина Г.В. Транспарентность политического управления как инструмент демократии/ Г. В. Пызина. // Государственное строительство и право. – Вып. 17. – М.: МосГУ, 2006. – 12 с.
3. Рубановський К. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування: Посібник для муніципальних посадовців/К. Рубановський, О. Федорович, А. Дуда. – Івано-Франківськ: ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи», 2009. – 96 с.